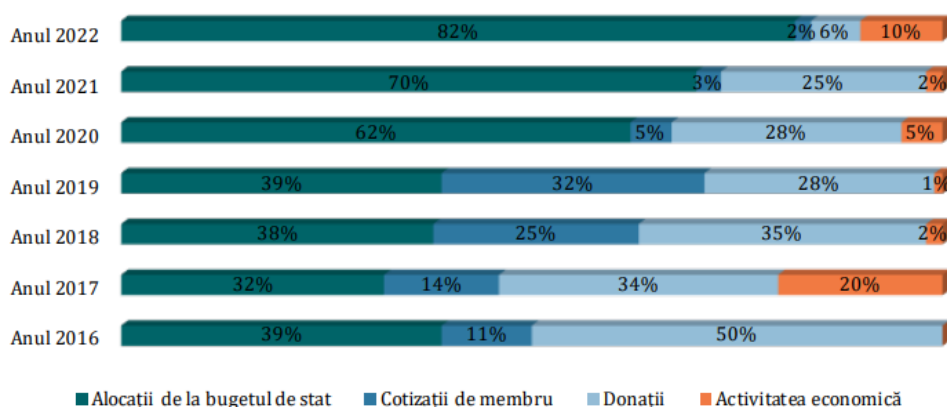

Cum și de ce au ajuns partidele politice dependente de alocațiile din bugetul de stat?

Dinamica surselor de venit financiare ale partidelor politice

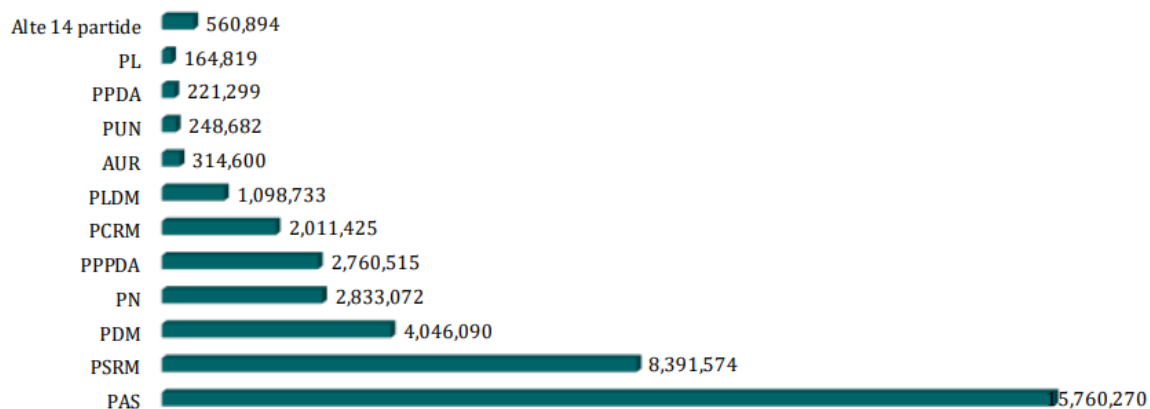

Din 2016, de când partidele politice au început să primească alocații din bugetul de stat, această sursă de finanțare a depășit treptat cele tradiționale, atingând o pondere record, în 2022, de aproape 82% din total veniturilor declarate.

Dependența partidelor de alocațiile din bugetul public s-a accentuat mai ales în ultimii trei ani și trezește îngrijorare în contextul în care majoritatea formațiunilor politice par să nu mai depună eforturi ca să atragă susținere financiară din partea cetățenilor, spune analista Promo-LEX Mariana Focșa.

„Dacă la un moment dat partidul ar înceta să mai primească alocații de la bugetul de stat, acesta nu ar mai avea venituri și, respectiv, ar nimeri în categoria partidelor inactive, care și așa sunt foarte multe în Republica Moldova”, precizează analista. Ea observă că, în 2022, alocațiile din bugetul de stat au ajuns în mare parte la doar 3 partide (PAS – 41%, PSRM – 22% și PDM – 11%).

Alocațiile de la bugetul de stat raportate pentru anul 2022

Promo-LEX nu pune la îndoială necesitatea mecanismului de finanțare a partidelor din bugetul de stat, care este unul logic și legal, subliniază Directorul de Program al Asociației, Nicolae Panfil. „Considerăm necesară includerea unor elemente adiționale care ar motiva partidele politice să fie mai active în atragerea fondurilor din surse alternative, inclusiv de la cetățeni și, mai ales, de la și cu implicarea membrilor de partid. Nu este vorba doar despre colectarea de bani, cât, mai curând, despre capacitatea de a fi în contact cu membrii de partid, cu alegătorii, de a lucra la firul ierbii”, spune Panfil.

Potrivit expertului o eventuală soluție ar putea fi condiționarea alocațiilor de la bugetul de stat cu performanța partidelor, inclusiv în procesul de colectare a cotizațiilor și donațiilor. „Noi astăzi oferim alocații tuturor partidelor care au participat la alegeri, inclusiv celor care au luat 10 voturi. Toți primesc proporțional, dar schimbări nu se văd în dinamica politică. Cum am avut polarizare politică în societate, așa și avem. E lipsă de idei, de personal, de cadre care să fie pregătite în cadrul partidelor și care ulterior să accedă la putere, iar aceste probleme se perpetuează. Este un cerc vicios care trebuie rupt”, concluzionează Nicolae Panfil.

Ponderea veniturilor din celelalte surse – 18%. Inclusiv unii lideri de partid nu-și achită cotizațiile

Cu o pondere, altădată, majoritară (61% în 2016, până la introducerea alocațiilor din bugetul de stat), în 2022 cotizațiile de membru și donațiile au constituit doar 8% din veniturile declarate de partidele politice. Cotizațiile de membru au fost raportate ca sursă de venit de doar 14 partide politice, în valoare totală de 973.536 de lei. Dintre acestea, 61% au fost raportate de PAS, 17% – PSRM și 11% – PCRM.

Cotizațiile colectate de partidele politice

Lider în organizarea procesului de colectare a cotizațiilor a fost PAS, care a reușit să colecteze cotizații de la aproximativ 76% din numărul total al membrilor de partid, comparativ cu 50%, în 2021. La mare distanță, se clasează Congresul Civic – CC – care a colectat cotizații de la 9% din membrii de partid, PCRM – de la 5%.

Per general, veniturile partidelor politice acumulate din cotizațiile de membru rămân a fi ne semnificative, în pofida numărului mare de membri de partid raportați și care sunt obligați, potrivit statutului partidului politic, să achite cotizația de membru, remarcă analista Mariana Focșa. „Procesul de colectare a cotizațiilor de membru continuă să fie anevoios pentru partide, fapt ce trezește suspiciuni privind veridicitatea datelor raportate privind numărul de membri de partid”, explică analista, precizând că, din acest an, partidele sunt obligate să țină registre ale membrilor, care urmează să fie actualizate semestrial și anual.

Mariana Focșa observă că nici măcar liderii partidelor nu-și onorează obligația de a achita cotizațiile de membru. Excepție fac doar 7 lideri din cele 14 partide care au raportat cotizații (PPN, PLDM, PPVP, CC, PNL, PDCM și PAS). „Colectarea cotizațiilor de membru constituie o dovadă importantă a implicării și susținerii de către membrii de partid a ideilor și aspirațiilor promovate de acesta. Iată de ce este necesară implicarea membrilor de partid, cel puțin prin achitarea cotizațiilor”, spune analista.

Donații financiare în scădere și colectate preponderent în numerar

12 partide politice au raportat venituri din donații financiare, în sumă totală de 2,7 mil. de lei. 93% dintre acestea au fost efectuate de membrii de partid (persoane fizice), 5% – de alte persoane fizice, iar 2% – de persoane juridice.

Donațiile financiare raportate

Modul de colectare a donațiilor financiare rămâne a fi preponderent în numerar. Doar o singură formațiune – Partidul Schimbării (PS) – a colectat donații exclusiv prin transfer bancar. 3 partide – PAS, PDCM și CC – au colectat donațiile atât prin transfer bancar, cât și în numerar. Iar 11 formațiuni, din totalul de 15, le-au colectat doar în numerar.

Analista Mariana Focșa amintește, în context, că, din 1

ianuarie 2023, limita donațiilor colectate de la persoane fizice în numerar a fost redusă de la 3 la 1 salariu mediu pe economie.

În cazul donațiilor materiale, acestea au fost raportate ca sursă de venit de 8 partide politice, în sumă totală de 434.864 de lei, dintre care, cele mai multe au fost raportate de PAS (50%), PDCM (24%) și PPPO (13%). Datele privind donatorii care au efectuat donațiile respective și destinația exactă a acestora nu sunt disponibile.

Experții Promo-LEX încurajează partidele să-și fortifice procesul de colectare a donațiilor și cotizațiilor, inclusiv la nivel teritorial și prin dezvoltarea platformelor de colectare online.

*Alte constatări legate de veniturile raportate de partide și sursele de finanțare ale acestora găsiți în **Raportul „Finanțarea partidelor politice în Republica Moldova. Retrospectiva anului 2022”**, care a fost realizat de Asociația Promo-LEX în cadrul Programului „Democrație, Transparență și Responsabilitate” finanțat de Agenția Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID).*